

Fremsat den 7. november 2024 af ældreministeren (Mette Kiergaard)

Forslag

til

Lov om lokalplejehjem

Kapitel 1

Det kommunale aktieselskabs opgaver

§ 1. En eller flere kommunalbestyrelser kan etablere et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, som skal levere hjælp og støtte m.v. efter ældreloven eller lov om social service til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en almen ældrebolig, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., eller et plejehjem, jf. § 47 i ældreloven.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten til lokalplejehjem efter § 54, stk. 1, og § 57, stk. 1, i lov om almene boliger m.v.

§ 2. Det kommunale aktieselskab kan på markedsvilkår sælge tilkøbsdeler til beboerne udover, hvad beboerne er berettiget til efter gældende lovgivning, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Det kommunale aktieselskab må ikke tilbyde ydelser eller udvise adfærd, der er konkurrenceforvridende.

Kapitel 2

Etablering m.v.

§ 3. Et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, skal etableres efter reglerne i selskabsloven og vil herefter være omfattet af reglerne heri. Det kommunale aktieselskab kan alene ejes af en kommune eller flere kommuner.

Stk. 2. § 140 i selskabsloven finder ikke anvendelse for aktieselskaber omfattet af denne lov.

Stk. 3. Bestyrelsen for det kommunale aktieselskab skal sikre, at ansatte på lokalplejehjem har løn- og arbejdsvilkår, der mindst svarer til, hvad der fremgår af landsdækkende kollektive overenskomster, der er indgået af de på det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter.

Stk. 4. En kommune, som er ejer eller medejer af et aktieselskab, der driver lokalplejehjem, kan modtage og anvende det overskud, som selskabet udlodder. Det omfatter også overskud, der overstiger den almindelige forrentning af indskudskapitalen.

Stk. 5. Kommunen kan mod modtagelse af aktier indskyde aktiver i et kommunalt aktieselskab, der skal drive lokalplejehjem.

Kapitel 3

Ledelse m.v.

§ 4. Det kommunale aktieselskab ledes af en bestyrelse, der vælges af generalforsamlingen.

Stk. 2. De kommunale ejere skal sikre, at det i vedtægten for det kommunale aktieselskab fremgår, at generalforsamlingen udpeger formanden og en eventuel næstformand for bestyrelsen.

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer, antal medarbejderrepræsentanter og krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer.

§ 5. Lederen af lokalplejehjemmet skal være medlem af den direktion, bestyrelsen ansætter.

§ 6. Ældreministeren fastsætter regler om, at en kommunal ejer kan varetage administrative opgaver for et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, herunder om det kommunale aktieselskabs betaling herfor.

Kapitel 4

Lokaler

§ 7. Det kommunale aktieselskab driver lokalplejehjem i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. eller § 47 i ældreloven.

Stk. 2. Det kommunale aktieselskab indgår med bygnings-ejeren en kontrakt om leje af servicearealer efter § 5, stk. 7, i lov om almene boliger m.v. eller af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 47 i ældreloven. En kontrakt efter 1. pkt. må ikke være tidsbegrænset.

Kapitel 5

Afregning, regnskabsaflæggelse, lånoptagelse m.v.

§ 8. Ældreministeren fastsætter regler om kommunalbestyrelsens betaling for den hjælp og støtte, som det kommunale aktieselskab skal levere, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overheadsats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

§ 9. Det kommunale aktieselskabs årsregnskab skal indeholde et særskilt regnskab for salg af tilkøbsydelse, jf. § 2, stk. 1.

Stk. 2. Årsregnskabet skal revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor.

§ 10. Det kommunale aktieselskab kan kun optage lån med ejerens eller ejernes godkendelse.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse må ikke yde lån til aktieselskabet eller stille garanti for lån, som det kommunale aktieselskab optager.

Kapitel 6

Tilsyn

§ 11. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med, at det kommunale aktieselskab varetager sine opgaver inden for rammerne af lovgivningen.

Stk. 2. Som led i tilsynet efter stk. 1 kan kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer for det kommunale aktieselskabs opgavevaretagelse efter § 1, stk. 1.

Kapitel 7

Fravigelse af kommunale retningslinjer

§ 12. Det kommunale aktieselskab er ved sin drift af lokalplejehjemmet ikke bundet af kommunalbestyrelsens retningslinjer for andre almene plejeboliger efter § 5, stk. 2 i lov om almene boliger eller plejehjem efter § 47 i ældreloven, medmindre kommunalbestyrelsen træffer anden bestemmelse.

Kapitel 8

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 13. Loven træder i kraft den 1. januar 2025.

Stk. 2. § 1, stk. 1, og § 7 har virkning fra den 1. juli 2025. I perioden fra den 1. januar 2025 til den 1. juli 2025 gælder stk. 3 og 4.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan etablere aktieselskaber, der driver lokalplejehjem efter denne lov, til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en almen ældrebolig, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., eller et plejehjem, jf. § 192 i lov om social service.

Stk. 4. Lokalplejehjem efter stk. 3 drives i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. eller § 192 i lov om social service, og aktieselskabet indgår kontrakt om leje af servicearealer efter § 5, stk. 7, i lov om almene boliger m.v. eller af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 192 i lov om social service. En kontrakt efter 1. pkt. må ikke være tidsbegrænset.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lokalplejehjem
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.1.1. Plejeboliger og plejehjem
 - 2.1.2. Kommunalfuldmagtsregler
 - 2.1.3. Kommunale fællesskaber efter § 60 i kommunestyrelsesloven
 - 2.1.4. Kommunens styringsmuligheder
 - 2.1.5. Tilsyn
 - 2.1.6. In-house-regler
 - 2.2. Ældreministeriets overvejelser
 - 2.2.1. Kommunalbestyrelsens ansvar for at overholde de udvidede in-house-regler
 - 2.2.2. Den kommunale forsyningsforpligtelse i tilfælde af konkurs
 - 2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3.1. Den kommunale aktieselskabs opgaver
 - 2.3.2. Tilkøbsydelse
 - 2.3.3. Etablering
 - 2.3.4. Ledelse
 - 2.3.5. Administrative opgaver
 - 2.3.6. Lokaler
 - 2.3.7. Afregning, regnskabsaflæggelse, lånoptagelse m.v.
 - 2.3.8. Regnskabsaflæggelse
 - 2.3.9. Lånoptagelse
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgik den 18. april 2024 Aftale om en reform af ældreområdet (herefter aftale om ældrereformen). Partiernes ambitioner med aftalen er bl.a. at frisætte ældreplejen, herunder plejehjem, der skal have bedre rammer for at kunne drives med lokal frihed og ansvar og større inddragelse af det omkringliggende samfund og civilsamfundet.

Dette lovforslag udmønter sammen med det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov, forslag til lov om ældretilsyn, forslag til lov om ændring af friplejeboligloven og forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem) (følgelovforslaget) de lovgivningsmæssige elementer i aftale om ældrereformen.

Med forslaget igangsættes en frisættelse af det kommunale plejehjemsområde ved at skabe større armslængde til kommunalbestyrelsens styring, lade lokalområdet tage del i forvaltningen af lokalplejehjem og skabe et større ledelsesrum ved at frisætte plejehjemmets ledelse og drift med det formål at sætte borgeren i centrum.

Af aftalen følger, at lokalplejehjemmene etableres i en selskabskonstruktion og skal styres af selvstændige, professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalområdet, herunder det lokale erhvervsliv, som får eget ansvar for plejehjemmets økonomi og drift.

Det er således intentionen i aftalen, at lokalplejehjemmene skal have samme frihedsgrader som private friplejehjem, samtidig med at lokalplejehjem skal have kommunalt ejerskab og være forpligtet til at overholde offentligretlige regler og grundsætninger, herunder forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, saglig forvaltning m.v.

Formålet med forslaget om at give kommunalbestyrelserne mulighed for at etablere aktieselskaber, der driver lokalplejehjem er at skabe en højere grad af forskellighed i plejehjemslandskabet, så borgerne har endnu flere muligheder i forhold til valg af bolig. Det vil være op til den enkelte kommune, om den vil etablere lokalplejehjem, herunder ved at omdanne eksisterende plejehjem til lokalplejehjem.

Forslaget vil medføre en ny måde at drive kommunale plejehjem, hvor plejehjemmene vil få de samme frihedsgrader som private friplejehjem, og hvor der vil være bedre mulighed for at tilpasse organisering ud fra lokale ønsker og behov og afspejle det lokale miljø.

I overensstemmelse med aftalen foreslås det med lovforslaget, at lokalplejehjem vil skulle etableres som aktieselskaber, der ejes af en eller flere kommuner og ledes af professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalområdet, herunder det lokale erhvervsliv, som har ansvaret for plejehjemmets økonomi og drift.

Direktionen vil, under bestyrelsens tilsyn, bl.a. få ansvar for at tilrettelægge rammerne for udførelsen af den hjælp og støtte, beboerne modtager. Bestyrelsen skal derudover sikre en forsvarlig forvaltning af selskabets midler, sikre at lokalplejehjemmet har den rette ledelse, understøtte lokalplejehjemmets værdier m.v.

Dermed kan lokalplejehjem blive frisat fra kommunale politikker og krav som eksempelvis kostpolitikker, pårørendepolitikker m.v. Lokalplejehjem vil have frihed til at udforme egne lokale politikker i det omfang, bestyrelsen finder det relevant.

Samtidig vil lokalplejehjem få mulighed for at tilbyde beboerne tilkøbsydelse. Tilkøbsydelse vil skulle prissættes til markedsprisen for at undgå konkurrenceforvridning og krydssubsidiering. Lokalplejehjem må derfor ikke opkræve en lavere eller højere pris end markedsprisen.

Lokalplejehjem vil fortsat være kommunalt ejede, indgå i den kommunale forsyning og vil være underlagt offentligtreglede regler og grundsætninger. Lokalplejehjemmet vil, som led i den kommunale anvisningsret efter § 1, stk. 2, være forpligtet til at tage imod de borgere, kommunalbestyrelsen anviser.

Kommunalbestyrelsen vil fortsat have ansvaret for betaling for hjælp og støtte efter ældreloven og serviceloven.

Det følger desuden af aftalen, at rammerne for lokalplejehjemmets økonomi ikke må gøre det mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem.

2. Lokalplejehjem

2.1. Gældende ret

2.1.1. Plejeboliger og plejehjem

2.1.1.1. Serviceloven

Efter § 83 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024 (herefter serviceloven), skal kommunalbestyrelsen tilbyde 1) personlig hjælp og pleje og 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og 3) madservice. Efter § 83, stk. 2, skal tilbuddene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Efter servicelovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter servicelovens § 83, stk. 1.

Det følger af § 85 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det følger af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Efter bestemmelsens stk. 2 skal kommunalbestyrelsen også tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Det følger af § 87 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at de opgaver, der er nævnt i §§ 83, 83 a og 85, i fornødent omfang kan varetages døgnet rundt.

Disse forpligtigelser til at tilbyde personlig hjælp og pleje m.v. omfatter også beboere i almene ældreboliger, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1343 af 24. november 2023 (herefter almenboligloven) og på plejehjem, jf. § 192 i serviceloven.

Det fremgår af servicelovens § 4, stk. 1 og 2, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, og at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar ved at gøre brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre tilbud, regioner eller private tilbud.

Efter § 192 i serviceloven kan regionsrådet og kommunalbestyrelsen drive de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Denne type plejehjem har ikke kunnet etableres siden 1988, og ordningen er under udfasning. Der er ca. 3.000 pladser på disse plejehjem, svarende til ca. 5 % af alle plejeboliger. Det fremgår af § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om optagelse i et plejehjem eller en beskyttet bolig.

Kommunalbestyrelsen kan selv levere hjælp og pleje m.v. til beboerne eller udlicitere opgaven til en privat leverandør.

2.1.1.2. Almenboligloven

Hovedparten af de eksisterende plejehjem, som kommunen anviser til, er almene plejeboliger jf. § 5, stk. 2, i almenboligloven. Almene boliger er almene ældreboliger, hvor der til den samlede bebyggelse hører servicearealer for personer med behov for omfattende service og pleje efter lov om social service. Almene plejeboliger kan være ejet af almene boligorganisationer, selvejende almene ældreboliginstitutioner eller kommuner. Almene plejeboliger kan ikke være ejet af et aktieselskab eller et anpartsselskab.

Et plejehjem efter almenboligloven består af det første i en boligejendom, som udgøres af beboernes individuelle boliger og fælles boligareal. Fælles boligareal er f.eks. fælles spisestue og opholdsstue, køkken m.v., som normalt hører til en bolig. Beboernes lejekontrakt og husleje omfatter både den individuelle bolig og det fælles boligareal. For det andet drejer det sig om servicearealet, som indeholder arealer forbeholdt personalet, f.eks. kontorer, omklædningsfaciliteter m.v. Det kan også være arealer, som anvendes til træning, dagcenter m.v., herunder for en bredere kreds end beboerne på plejehjemmet. Beboerne betaler ikke leje for disse servicearealer.

Efter almenboligloven varetages bygningsdriften som udgangspunkt af bygningsejeren, det vil sige boligorganisationen, den selvejende almene ældreboliginstitution eller kommunen. Bygningsdrift består i at indgå lejeaftaler med beboere, opkræve husleje m.v., planlægge og iværksætte løbende vedligeholdelse og fornyelsesarbejder, udføre den løbende drift af bygninger og udearealer, udarbejde budget og regnskab m.v.

Det er kommunalbestyrelsen, som træffer beslutning om etablering af nye almene plejeboliger.

Efter almenboliglovens § 54, stk. 1, skal almene ældreboliger, herunder almene plejeboliger, der ejes af en almen boligorganisation, udlejes til ældre og personer med handicap, der har særligt behov for sådanne boliger. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at boligerne skal udlejes til andre boligsøgende, såfremt de pågældende boliger ikke kan udlejes til den berettigede personkreds. Ved ledighed skal boligerne på ny søges udlejet til den berettigede personkreds. Det er kommunalbestyrelsen, som udøver anvisningsretten. Hvis en kommune har givet tilsagn om støtte til ombygning af et plejehjem beliggende i en anden kommune til almene ældreboliger, udøver tilsagnskommunen anvisningsretten til disse ældreboliger.

Det fremgår af § 54 a i almenboligloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde ældre, der har særligt behov for en almen plejebolig, jf. almenboliglovens § 5, stk. 2, eller for en plads på et plejehjem, jf. § 192 i serviceloven en sådan bolig eller plads senest 2 måneder efter optagelse på en venteliste. Efter § 54 a, stk. 2, i almenboligloven gælder garantien dog ikke, hvis den ældre har valgt en bestemt almen plejebolig eller et bestemt plejehjem efter reglerne i almenboliglovens § 58

a, hvoraf det fremgår, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, samt plejehjem og beskyttede boliger, har ret til frit at vælge sådanne boliger.

I den samlede kommunale forsyning indgår således almene ældreboliger efter almenboliglovens § 54, stk. 1, plejehjem efter servicelovens § 192 samt de friplejeboliger, som kommunalbestyrelsen har indgået aftale med friplejeboligleverandører om at have anvisningsret til.

2.1.1.3. Friplejeboligloven

Det fremgår af § 1 i lov om friplejeboliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1162 af 26. oktober 2017, (herefter friplejeboligloven), at friplejeboliger som udgangspunkt ikke indgår i den kommunale boligforsyning. Friplejehjem kan dog ifølge lovens § 1, stk. 2, indgå aftale med kommunalbestyrelsen om, at denne får anvisningsret til boliger i en friplejeboligbebyggelse.

Friplejeboligleverandører er private virksomheder, og de er derfor ikke underlagt kommunens instruktionsbeføjelser, medmindre der som led i en aftale om anvisningsret indgås aftale herom.

Friplejeboligleverandører kan, som privat virksomhed, tilbyde beboere tilkøb af ydelser.

2.1.2. Kommunalfuldmagtsregler

Kommuner er som offentlige myndigheder omfattet af det almindelige legalitetsprincip, som betyder, at kommuners opgavevaretagelse er betinget af, at opgavevaretagelsen har hjemmel i lovgivningen, og at opgavevaretagelsen ikke er i strid med lovgivningen.

Kommuners opgavevaretagelse skal derfor have hjemmel enten i den skrevne lovgivning (love, bekendtgørelser og EU-lovgivning) eller uskrevne kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler.

2.1.2.1. Etablering af eller deltagelse i aktieselskab efter kommunalfuldmagtsregler

I det omfang adgangen til at deltage i en privatretlig organisationsform ikke udtømmende er reguleret i den skrevne lovgivning, antages det, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler kan etablere og/eller deltage i selskaber m.v., som varetager kommunale opgaver.

Adgangen efter kommunalfuldmagtsregler til at etablere og/eller deltage i selskaber m.v. omfatter privatretlige organisationsformer såsom aktieselskaber, anpartsselskaber, andelselskaber, partnerselskaber, fonde, interessentskaber m.v.

Der er fire betingelser, som skal være opfyldt, for at en kommune lovligt kan etablere og/eller deltage i en privatretlig organisationsform:

For det første må én kommune som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel have bestemmende indflydelse i selskabet m.v. Baggrunden herfor er, at kommunal virksomhed som udgangspunkt skal udøves i overensstemmelse med det styrelsessystem, der er fastlagt i den kommunale styrelseslovgivning. Kommunens anliggender styres af kommunalbestyrelsen, jf. § 2, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024 (herefter kommunestyrelsesloven). Kommunalbestyrelsen er således kommunens øverste myndighed med det overordnede ansvar for hele den kommunale virksomhed. En kommunalbestyrelse kan derfor ikke lade en opgave varetage i selskabsform og samtidig bevare rådigheden over opgavevaretagelsen. Kommunalbestyrelsen ville herved bringe sin virksomhed uden for reglerne i kommunestyrelsesloven og den øvrige lovgivning, der gælder for kommunal forvaltning, herunder forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 (offentlighedsloven) og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Derimod er kommunestyrelsesloven ikke til hinder for, at flere kommuner til sammen har bestemmende indflydelse i et selskab.

En kommune anses for at have bestemmende indflydelse, hvis kommunen ejer mere end 50 pct. af aktierne i selskabet eller på anden måde, f.eks. gennem en ejeraftale, råder over en stemmeandel, der i almindelighed vil være tilstrækkelig til at kunne træffe beslutninger, der kræver simpelt flertal i selskabet.

For det andet kan en kommune, medmindre andet følger af lovgivningen, alene deltage i et selskab, som udelukkende varetager kommunale opgaver. Det kan enten være lovbestemte opgaver eller opgaver, der følger af kommunalfuldmagtsregler.

For det tredje kan en kommune ikke deltage i et selskab, som driver virksomhed med fortjeneste for øje, da det ikke er en kommunal opgave uden lovhjemmel at varetage opgaver med henblik på fortjeneste. Det er imidlertid som udgangspunkt et grundlæggende formål med at oprette f.eks. et aktieselskab, at selskabet drives med fortjeneste for øje. Det er derfor en forudsætning for, at en kommune med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler kan deltage i et aktieselskab, at det fremgår af vedtægterne eller ejeraftalen mellem samtlige aktionærer, at der ikke kan udbetales større udbytte, end hvad der følger af almindelig forrentning af den investerede kapital.

For det fjerde må lovgivningen ikke være til hinder for, at kommunen overlader det til selskabet at varetage opgaven. For eksempel kan myndighedsopgaver ikke uden lovhjemmel overlades til selskaber, herunder kommunale aktieselskaber.

2.1.2.2. Forbud mod erhvervsvirksomhed

Det antages, at kommuner som udgangspunkt ikke med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler kan udøve erhvervs-

virksomhed, herunder handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed.

Denne afgrænsning beror på principielle hensyn til, hvilke opgaver der henhører under henholdsvis den private sektor og den offentlige sektor. Herudover beror afgrænsningen på hensynet til lige konkurrence på erhvervsmarkedet, hensynet til at undgå indgreb i de markedsmekanismer, der regulerer erhvervslivet samt hensynet til kommunens økonomi. Endvidere er kommunestyret ikke opbygget med henblik på at producere og afsætte varer og tjenesteydelser på et marked, men derimod med henblik på varetagelse af fællesskabsopgaver for et lokalsamfund.

Forbuddet mod udøvelse af erhvervsvirksomhed gælder også i forhold til kommuners engagement i andres udøvelse af erhvervsvirksomhed. En kommune kan således ikke uden lovhjemmel udvide kredsen af lovlige aktiviteter ved i stedet at yde støtte til, etablere eller deltage i en forening, et aktieselskab m.v., der udøver erhvervsvirksomhed, som kommunen ikke selv ville kunne udøve, herunder med fortjeneste for øje. Dette princip omtales også som mellemedsteorien. Mellemedsteorien er udtryk for, at en kommune ikke kan omgå forbuddet mod udøvelse af erhvervsvirksomhed ved at indskyde et ekstra led mellem kommunen og aktiviteten og dermed indirekte deltage i eller yde støtte til en aktivitet, som kommunen ikke selv ville kunne varetage. En kommune kan heller ikke ved at indgå aftaler med private fralægge sig ansvaret for, at lovgivningens krav til opgavens varetagelse opfyldes.

En kommune vil således ikke efter kommunalfuldmagtsregler kunne tilbyde tilkøbsydelser på et kommunalt plejehjem. Kommunen vil heller ikke efter kommunalfuldmagtsregler kunne etablere og/eller deltage i et selskab m.v., som ud over at varetage kommunale opgaver (eksempelvis drift af et plejehjem) tilbyder tilkøbsydelser.

2.1.3. Kommunale fællesskaber efter § 60 i kommunestyrelsesloven

Interessentskaber m.v., som er kommunale fællesskaber, er undergivet en særskilt regulering i kommunestyrelseslovens §§ 60 og 60 a. Efter § 60 kræver aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte kommunalbestyrelses beføjelse, Ankestyrelsens godkendelse, medmindre andet er særligt hjemlet i lovgivningen. Efter § 60 a skal samarbejder, der opfylder revisorlovens kriterier for at være små virksomheder, dog ikke godkendes af Ankestyrelsen.

Et samarbejde efter § 60 i kommunestyrelsesloven indebærer, at de deltagende kommuner afgiver beføjelser, som ellers efter lovgivningen tilkommer dem, til selvstændig varetagelse i samarbejdet. Dette indebærer en fravigelse af kommunernes saglige og stedlige kompetence og fra princippet om, at kommunalbestyrelsen er den øverste ansvarlige myndighed for alle kommunale opgaver.

Ankestyrelsen fører tilsyn med alle kommunale fællesska-

ber, herunder de små kommunale fællesskaber, der er blevet fritaget for godkendelse. Det tilsyn, der føres med § 60-samarbejder, svarer til tilsynet med kommunerne, som er nærmere uddybet i afsnit 2.1.4. om kommunens styringsmuligheder.

De opgaver, der er omfattet af et § 60-samarbejde, overføres fra den enkelte kommune til selvstændig varetagelse i samarbejdet. Dette er anderledes end delegation af beføjelser, hvor ansvaret for opgaven forbliver hos den delegerende kommune. De deltagende kommunalbestyrelser bevarer efter § 60 normalt alene indirekte indflydelse på opgavens varetagelse gennem det kommunale fællesskabs styrende organ.

Som udgangspunkt gælder der ingen begrænsninger for, hvilke opgaver kommuner kan overlade til § 60-samarbejder, og det omfatter således også opgaver omfattet af kommunalfuldmagtsregler. Det er dog normalt forudsat i opgavelovgivningen, at myndighedsudøvelse, der efter lovgivningen påhviler kommunalbestyrelsen, ikke uden lovhjemmel kan overlades til andre, herunder til kommunale fællesskaber.

Det skal klart fremgå af aftalen om etableringen af samarbejdet, hvilke opgaver der er overført til samarbejdet, således at der ikke er tvivl om, hvilke beføjelser der tilkommer samarbejdet, og hvilke beslutninger der fortsat skal træffes i den enkelte kommune.

Kommunale fællesskaber efter § 60 betragtes som en art "specialkommuner", dvs. selvstændige kommunale myndigheder, hvis kompetence er begrænset til at omfatte de opgaver, som er overdraget til fællesskabet. Kommunale fællesskaber er selvstændige offentlige myndigheder, der er omfattet af offentligretlige regler, herunder forvaltningslov, offentlighedslov og almindelige forvaltningsretlige retsgrundsatninger. Reglerne i kommunestyrelsesloven gælder som udgangspunkt for kommunale fællesskaber.

Det antages i tilsynspraksis, at kommunale fællesskaber ikke kan etableres som aktieselskaber eller anpartsselskaber. Det skyldes, at de ufravigelige og detaljerede regler, der er i lovgivningen herom, ikke er forenelige med de offentligretlige regler, herunder regler i den kommunale styrelseslov, der gælder for kommunale fællesskaber.

2.1.4. Kommunens styringsmuligheder

Hvis ovennævnte betingelser efter kommunalfuldmagtsregler for, at en kommunalbestyrelse kan være ejer eller medejer af et selskab, er opfyldt, bevarer kommunalbestyrelsen fortsat sit ansvar for opgavens udførelse. Det er alene udførelsen af opgaven, som kommunalbestyrelsen overlader til selskabet. Selskabet udfører således opgaven på kommunalbestyrelsens vegne.

Kommunalbestyrelsen har således ret til at give selskabet generelle eller konkrete instruktioner i opgavens udførelse. Kommunalbestyrelsen har pligt til at føre tilsyn med, at

selskabet udfører opgaven på kommunalbestyrelsens vegne i overensstemmelse med lovgivningen og har derfor efter omstændighederne pligt til at give selskabet generelle eller konkrete instruktioner i opgavens udførelse.

Kommunalbestyrelsens beføjelser retter sig mod selskabet som helhed og ikke mod det enkelte bestyrelsesmedlem i selskabet. Medlemmer af en bestyrelse kan, uanset grundlaget for deres udpegning, ikke bindes af instruktioner fra en aktionær, men er efter § 361 i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1168 af 1. september 2023, forpligtede til under erstatningsansvar over for selskabet, ejerne eller tredjemand alene at varetage selskabets interesser.

2.1.5. Tilsyn

Statens almindelige tilsyn med kommunerne varetages af Ankestyrelsen med Indenrigs- og Sundhedsministeriet som øverste tilsynsmyndighed. Det følger af kommunestyrelseslovens § 47, stk. 1. Tilsynet er rettet mod kommunalbestyrelsen som kommunens øverste styrende organ.

Det kommunale tilsyn fører ikke tilsyn med kommunalt ejede selskaber.

Ankestyrelsens tilsyn omfatter ikke områder, hvor særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage stilling til den pågældende sag, jf. kommunestyrelseslovens § 47, stk. 3.

Ankestyrelsen fører efter kommunestyrelseslovens § 47, stk. 1, tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Tilsynet er et retligt tilsyn. Det betyder, at prøvelsen af en tilsynssag omfatter sagens retlige spørgsmål og sagens faktum. Derudover omfatter prøvelsen eventuelle faglige vurderinger i det omfang, det er nødvendigt for at kunne tage stilling til lovligheden af en kommunal disposition eller undladelse.

Ankestyrelsens tilsyn omfatter kommunens tilsyn med opgaver, som kommunen i overensstemmelse med lovgivningen overlader til et selskab at udføre på kommunens vegne. Dette gælder også kommunalt ejede selskaber.

Ankestyrelsens tilsyn omfatter desuden kommunens varetagelse af tilsynspligter, der påhviler kommunen som tilsynsmyndighed i henhold til sektorlovgivningen.

2.1.6. In-house-regler

Offentlige ordregivere skal overholde udbudsloven, når ordregiveren foretager indkøb eller indgår en gensidigt bebyrdende aftale om, at en ekstern leverandør skal løse en opgave.

Der kan dog være situationer, hvor en opgave skal løses af en enhed, som formelt er udskilt fra ordregiverens myndighed, men som har sådan en tæt tilknytning til myndigheden, at det svarer til intern opgaveløsning. Kontrakter om løsning af sådanne opgaver er ikke omfattet af udbudslovens regler,

jf. udbudslovens §§ 12 og 14, hvilket benævnes den udvidede in-house-regel.

En kontrakt, der tildeles den kontrollerede juridiske person, vil efter udbudslovens § 12 ikke være omfattet af udbudsloven, når:

Ordregiveren kontrollerer den juridiske person på en måde, der svarer til den kontrol, som ordregiveren fører med sine egne organisatoriske enheder (kontrolkriteriet).

Mere end 80 pct. af den juridiske persons aktiviteter udføres for ordregiveren eller for andre juridiske personer, som kontrolleres af ordregiveren (virksomhedskriteriet).

Der ikke er nogen direkte private kapitalandele i den juridiske person med undtagelse af de kapitalandele, der er krævet i henhold til lovgivning, og som ikke medfører afgørende indflydelse på den juridiske person.

Alle tre betingelser skal være opfyldt for, at en kontrakt mellem ordregiveren og den juridiske person er omfattet af den udvidede in-house-regel og falder uden for udbudsloven.

Udbudslovens § 14 regulerer situationer, hvor flere ordregivere i fællesskab udøver kontrol over den juridiske person. Efter udbudslovens § 14, stk. 2, gælder det, at kontrolkriteriet for fælles kontrollerede enheder vil være opfyldt under følgende betingelser, der alle skal være opfyldt:

Den kontrollerede enheds beslutningstagende organer skal være sammensat af repræsentanter fra alle de deltagende ordregivere.

De deltagende ordregivere skal i fællesskab kunne udøve bestemmende indflydelse på de strategiske målsætninger og væsentlige beslutninger i den kontrollerede enhed.

Enheden må ikke varetage interesser, som er i modstrid med de kontrollerende ordregiveres interesser.

De øvrige kriterier, dvs. virksomhedskriteriet og kriteriet om ingen private kapitalandele, er de samme under udbudslovens § 14 som under udbudslovens § 12.

2.1.6.1. Kontrolkriteriet

I vurderingen af, om kontrolkriteriet er opfyldt, skal det fastlægges, om ordregiveren udøver bestemmende indflydelse på in-house enhedens strategiske målsætninger og væsentlige beslutninger. Det gælder både i situationer, hvor der er en enkelt ordregiver, jf. udbudslovens § 12 og i situationer, hvor der er flere ordregivere, jf. udbudslovens § 14. Er der tale om flere ordregivere, skal de i fællesskab kunne udøve denne indflydelse.

Her ses på, om ordregiveren har indflydelse på forhold som strategiudformning, budgetlægning, ansættelse af ledende medarbejdere samt andre forhold af væsentlig betydning for enhedens virke og drift.

Bestemmende indflydelse skal fastslås på baggrund af forholdet mellem ordregiver og den kontrollerede juridiske person samt de faktiske omstændigheder. I vurderingen af om kontrolkriteriet er overholdt, kan der bl.a. lægges vægt på ordregivers ejerandel, ordregivers indflydelse som det er fastsat i vedtægterne, hvorvidt medlemmer af bestyrelsen udpeges eller repræsenteres af ordregiver, at bestyrelsens beføjelser til at udøve indflydelse er indskrænkede i forhold til ordregiver, og om ordregiver er pålagt at føre tilsyn med og har reelle sanktionsmuligheder overfor den kontrollerede enhed.

Efter udbudslovens § 14, stk. 2, nr. 3, gælder det desuden, at den kontrollerede enhed ikke må varetage interesser, som er i modstrid med de kontrollerende ordregiveres. Betingelsen skal sikre, at enheden ikke agerer markedsorienteret, således at samarbejdet mellem ordregivere ikke fører til konkurrencefordrejning. Sammensætning af den kontrollerede enheds ledende organ kan spille en rolle for vurderingen af evt. modstridende interesser. Hvis det ledende organ i den kontrollerede enhed består af de deltagende ordregivere, vil det tale for, at enheden varetager samme interesser som ordregivere.

2.1.6.2. Virksomhedskriteriet

I vurderingen af om virksomhedskriteriet er overholdt, lægges der vægt på, at den enhed, der skal have kontrakten tildelt, udfører hovedparten af sine opgaver for ordregiveren. Øvrig aktivitet må alene være af uvæsentlig karakter.

Det er en forudsætning, at over 80 procent af in-house enhedens samlede aktiviteter kommer fra opgaver, som er blevet pålagt af den kontrollerende ordregiver. I vurderingen af de 80 procent skal alle faktiske omstændigheder tages med i betragtningen, herunder såvel indholdet og omfanget af de aktiviteter, som udføres for andre end den kontrollerende ordregiver.

2.1.6.3. Ingen private kapitalandele

Der må ikke være direkte private kapitalandele i den juridiske person, som ordregiver yder kontrol over, medmindre det er påkrævet i henhold til lovgivningen. Det betyder, at en privat virksomhed ikke må eje aktier i enheden. Dette er tilfældet, selv om en privat virksomheds andel kun er en minoritetsandel.

2.2. Ældreministeriets overvejelser

Med aftale om ældrereformen ønsker aftalepartierne at frisætte ældreplejen, herunder plejehjem, der skal have bedre rammer for at kunne drives med lokal frihed og ansvar og større inddragelse af det omkringliggende samfund og civilsamfundet. Der henvises til indledningen i afsnit 1.

Den plejehjemstype, der med aftale om ældrereformen ønskes etableret, kan efter Ældreministeriets vurdering ikke etableres efter den gældende lovgivning. Efter kommunalfuldmagtsregler kræver kommunal erhvervsvirksomhed som

udgangspunkt lovhjemmel. Som undtagelse til udgangspunktet om forbud mod kommunal erhvervsvirksomhed antages det bl.a., at kommuner i et meget begrænset omfang kan varetage såkaldte accessoriske opgaver. Det antages imidlertid, at tilkøbsydelse, hvor kommuner tilbyder ekstra service til borgerne i forlængelse af lovpligtig opgavevaretagelse, ikke falder under denne undtagelse, da opgaven ikke knytter sig naturligt og tæt til den kommunale opgavevaretagelse og ikke udspringer af et hensyn til den kommunale opgavevaretagelse. Kommuners salg af tilkøbsydelse antages på den baggrund at kræve lovhjemmel.

Der henvises desuden til, at efter kommunalfuldmagtsreglerne må en kommune ikke uden særskilt lovhjemmel have bestemmende indflydelse i et selskab, der driver lokalplejehjem. Gennemførelsen af den del af aftale om ældreformen, der vedrører oprettelse af lokalplejehjem, vil således efter Ældreministeriets vurdering forudsætte, at der etableres særskilt lovhjemmel hertil.

Beboere på lokalplejehjem vil efter forslaget skulle have ret til samme hjælp og støtte, som de ville modtage, hvis de var bosiddende i en almen plejebolig eller på et kommunalt plejehjem, men med muligheden for at tilkøbe ekstra ydelser. Det fremgår af aftalen, at lokalplejehjem indgår i den kommunale forsyning. Som led heri fastsætter kommunalbestyrelsen kapaciteten, ligesom den anviser beboere til lokalplejehjemmet på samme måde som til almene plejehjem/plejecentre.

2.2.1. Kommunalbestyrelsens ansvar for at overholde de udvidede in-house-regler

Ældreministeriet bemærker, at kommunalbestyrelsen, når den stifter et aktieselskab, der skal drive lokalplejehjem, skal sikre sig, at betingelserne for de udvidede in-house-regler er opfyldt. I modsat fald vil det kræve udbud at indgå aftale om driften af et lokalplejehjem.

Det indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen skal sikre sig en tilstrækkelig regulering af ejerens indflydelse (kontrolkriteriet), at mindst 80 pct. af de opgaver, det kommunale aktieselskab løser, udføres på vegne af ordregiver (virksomhedskriteriet), og at der ikke er private kapitalandele i aktieselskabet.

For så vidt angår virksomhedskriteriet bemærker Ældreministeriet, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. § 5 i almenboligloven, kommunale eller regionale botilbud samt plejehjem og beskyttede boliger, jf. § 108 i lov om social service og § 47 i ældreloven, har ret til frit at vælge sådanne boliger uanset boligens beliggenhed. Det er en forudsætning, at betingelserne for at få anvist en bolig efter §§ 54, 57 eller 58 i almenboligloven, er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til en anden kommune, både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Da det er en forudsætning, at både bopælskommunen og tilflytningskommunen skal anvise borgeren til den ønskede bolig, vurderes det således ikke, at det har betydning for overholdelsen af virksomhedskriteriet, at lokalplejehjemmet har beboere fra andre kommuner.

2.2.2. Den kommunale forsyningsforpligtelse i tilfælde af konkurs

Ældreministeriet bemærker, at kommunalbestyrelsens forsyningsansvar efter kapitel 2 i serviceloven og kapitel 5 i det samtidigt fremsatte lovforslag til en ældrelov består i tilfælde, hvor et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, går konkurs. Det indebærer, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at de berørte beboere får den nødvendige hjælp og støtte efter reglerne i ældreloven og serviceloven. I sådanne tilfælde gælder de samme vilkår som for øvrige kommunale plejeboliger og plejehjem i kommunen. Det vil bl.a. indebære, at muligheden for at tilbyde beboerne tilkøbsydelse bortfalder.

2.3. Den foreslåede ordning

2.3.1. Det kommunale aktieselskabs opgaver

Det foreslås med § 1, at en eller flere kommunalbestyrelser kan etablere aktieselskaber, der driver lokalplejehjem, som har til formål at tilbyde hjælp og støtte m.v. efter ældreloven eller serviceloven til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en plejebolig eller et plejehjem.

Forslaget vil indebære, at en kommunalbestyrelse vil få mulighed for at etablere lokalplejehjem, der vil skulle tilbyde beboerne samme hjælp og støtte som andre almene plejeboliger eller kommunale plejehjem, men som også vil kunne tilbyde beboerne mulighed for at tilkøbe ydelser, herunder personlig pleje m.v., udover, hvad den enkelte beboer har krav på efter ældreloven.

Den hjælp og støtte m.v., som beboere på lokalplejehjem vil være berettiget til, foreslås fastlagt i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov. Der henvises til disse bestemmelser og bemærkningerne hertil.

Det kommunale aktieselskab vil dermed ikke kunne drive boligudlejning eller i øvrigt eje bygningsmasse. Etablering og drift af plejehjemsbygningen vil være omfattet af almenboligloven, herunder lovens bestemmelser vedrørende personkreds, anvisningsret, frit valg m.v.

Det vil sige, at de bygninger, hvor lokalplejehjemmet drives, ejes af almene boligorganisationer, selvejende almene ældreboliginstitutioner eller af kommunen. Boligerne udlejes til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en almen ældrebolig, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., eller et plejehjem efter § 47 i ældreloven. Det kommunale aktieselskab, der driver lokalplejehjem, indgår kontrakt med bolig lejeren om leje af det til boligerne tilknyttede serviceareal.

Aktieselskaber, der vil kunne oprettes efter de foreslåede bestemmelser i dette lovforslag, vil være omfattet af lov om offentlighed i forvaltningen. Det forventes desuden, at der vil blive udstedt en bekendtgørelse efter forvaltningslovens § 1, stk. 3, hvorefter vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at loven helt eller delvis skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke er omfattet af forvaltningslovens § 1, stk. 2. Hermed vil aktieselskaber oprettet efter dette lovforslag være omfattet af de offentlige grundsatninger, f.eks. grundsatningen om saglighed og lighed.

Den foreslåede ordning vil ikke medføre en pligt for kommunerne til at oprette lokalplejehjem.

Det kommunale aktieselskab, der driver lokalplejehjem, vil fortsat med hjemmel i kommunalfuldmagten, kunne udøve de opgaver, der naturligt knytter sig til lokalplejehjemets lovbestemte opgaver.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

2.3.2. Tilkøbsydelse

Kommunalbestyrelsen har i dag ikke hjemmel til at tilbyde beboere på plejehjem køb af tilkøbsydelse.

Det foreslås med § 2, stk. 1, at lokalplejehjem kan tilbyde beboerne at tilkøbe ydelse, udover hvad beboerne allerede har krav på efter ældreloven eller serviceloven.

Forslaget vil betyde, at det kommunale aktieselskab, i modsætning til kommunen, vil kunne tilbyde beboerne at tilkøbe supplerende ydelse såsom ekstra rengøring, mad til pårørende, forplejning i forbindelse med fejring af mærkedage m.v. Ved tilbud om tilkøb af supplerende ydelse vil lokalplejehjemmet skulle fastsætte prisen på markedsmæssige vilkår. Salg kan ikke ske til under kostprisen, uanset at det er markedsprisen. Selskabet er skattepligtigt efter § 1, stk. 1, nr. 1, i selskabsskatteoven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1241 af 22. august 2022. Generalforsamlingen for det kommunale aktieselskab vil skulle beslutte, hvordan et overskud skal anvendes. Der henvises til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

Kommunalbestyrelsen vil, som led i deres tilsynsforpligtelse efter § 12, stk. 1, skulle påse, at lokalplejehjemmet ikke sælger tilkøbsydelse, som beboerne er berettigede til efter lovgivningen.

Det foreslås med § 2, stk. 2, at det kommunale aktieselskab ikke må tilbyde ydelse eller udvise adfærd, der er konkurrenceforvridende.

Forslaget vil betyde, at det kommunale aktieselskab vil skulle påse, at prisen for tilkøbsydelse fastsættes således, at konkurrenceforvridende effekter ikke forekommer. Dette in-

debærer, at prisen for tilkøbsydelse skal fastsættes på markedsmæssige vilkår.

Det kommunale aktieselskab vil i en indkøbssammenhæng være at betragte som et offentligretligt organ, jf. § 24, nr. 27 i udbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 10 af 6. januar 2023. Det kommunale aktieselskabs indkøb, herunder indkøb der foretages med henblik på at kunne tilbyde tilkøbsydelse, vil således være omfattet af udbudsreglerne.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

2.3.3. Etablering

Det foreslås med § 3, stk. 1, at et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, skal etableres efter reglerne i selskabsloven og herefter vil være omfattet af reglerne heri. Det kommunale aktieselskab kan alene ejes af en eller flere kommuner.

Forslaget vil betyde, at kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem, i deres etablering og drift vil være omfattet af selskabslovens regler.

Den foreslåede ordning vil samtidig indebære, at en kommunalbestyrelse kan have bestemmende indflydelse i selskabet, hvis kommunalbestyrelsen er ene kapitalejer. Hvis flere kommunalbestyrelser ønsker at indgå samarbejde om at drive lokalplejehjem, aftales ejerfordelingen mellem de pågældende kommunalbestyrelser. Kommunerne kan f.eks. gennem en ejerftale klarlægge rammerne for samarbejdet og de indbyrdes forventninger og pligter.

Et aktieselskab oprettet efter denne lov vil kunne drive et eller flere lokalplejehjem. Beslutningen om at lade det kommunale aktieselskab drive flere lokalplejehjem vil dog skulle bero på en vurdering af, om det vil understøtte det overordnede formål med lokalplejehjem, herunder øgede muligheder for at tilpasse organiseringen og driften ud fra lokale forhold.

Private investorer vil ikke kunne investere i eller være medejere af selskabet.

Det følger af § 140 i selskabsloven, at i et selskab, der i de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 35 medarbejdere, har selskabets medarbejdere ret til at vælge et antal medlemmer til selskabets øverste ledelsesorgan og suppleanter for disse svarende til halvdelen af de øvrige ledelsesmedlemmer.

Det foreslås med § 3, stk. 2, at § 140 i selskabsloven ikke skal finde anvendelse for aktieselskaber omfattet af denne lov.

Forslaget vil betyde, at bestemmelsen om, at medarbejderne kan vælge et antal medlemmer til selskabets bestyrelse svarende til halvdelen af de øvrige medlemmer, ikke finder anvendelse. Der henvises til § 4, stk. 3, og bemærkningerne hertil.

Der gælder i dag ikke et lovkrav om, at plejehjem skal være omfattet af en overenskomst, eller at ansatte skal have overenskomstmæssige vilkår.

Det foreslås med § 3, stk. 3, at bestyrelsen for det kommunale aktieselskab skal sikre, at ansatte på lokalplejehjem har løn- og arbejdsvilkår mindst svarende til, hvad der fremgår af landsdækkende kollektive overenskomster, der er indgået af de på det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter. Formålet hermed er at sikre, at medarbejderne er ansat på ordentlige løn- og arbejdsvilkår.

Det foreslås med § 3, stk. 4, at en kommune, der er ejer eller medejer af et aktieselskab, der driver lokalplejehjem, vil kunne modtage og anvende det overskud, selskabet udlodder. Med den foreslåede bestemmelse vil det sikres, at en kommune, der er ejer eller medejer af et aktieselskab, der driver lokalplejehjem, vil få hjemmel til at modtage det overskud, det kommunale aktieselskab vil kunne udlodde efter selskabslovens bestemmelser til den eller de kommuner, der er medejere af selskabet. Det omfatter også overskud, der overstiger den almindelige forrentning af indskudskapitalen.

Det foreslås med § 3, stk. 5, at kommunalbestyrelsen, mod modtagelse af aktier, kan indskyde aktiver i et selskab, der skal drive lokalplejehjem. Med den foreslåede bestemmelse vil det sikres, at kommunalbestyrelsen som ejer kan tilføre selskabet de fornødne ressourcer til at drive plejehjem. Kommunalbestyrelsen skal til hver en tid sikre overholdelsen af EU's statsstøtteregler.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

2.3.4. Ledelse

Idet selskabsloven finder anvendelse, vil det kommunale aktieselskab være omfattet af de ledelsesprincipper, der følger deraf, herunder at generalforsamlingen udgør selskabets øverste myndighed.

Med § 4 foreslås det, at det kommunale aktieselskab vil skulle ledes af en bestyrelse, der vælges af generalforsamlingen, i overensstemmelse med selskabslovens regler.

Med bestemmelsens stk. 2 foreslås det, at den kommunale ejer skal sikre, at det fremgår af vedtægterne for det kommunale aktieselskab, at kompetencen til at vælge formand og en eventuel næstformand tilkommer generalforsamlingen.

Med bestemmelsens stk. 3 foreslås det, at ældreministeren vil skulle fastsætte regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter, samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer. Dette er en fravigelse af selskabslovens deklaratoriske udgangspunkt.

Det følger af selskabsloven, at en kommunal ejer på gene-

ralforsamlingen vil kunne udøve sin ret til at træffe beslutninger i selskabet, herunder tilkendegive hvilken strategisk retning generalforsamlingen ønsker, at bestyrelsen skal følge.

Generalforsamlingen vil f.eks. kunne fastsætte, at lokalplejehjemmet skal have en særlig profil f.eks. målrettet udsatte ældre, have fokus på demens, kultur e.l. Lokalplejehjemmets bestyrelse vil skulle varetage den overordnede ledelse inden for rammerne af den af generalforsamlingen udstukne retning. Generalforsamlingen vil kunne afsætte en bestyrelse, der ikke varetager generalforsamlingens interesser.

Det følger af selskabslovens § 120, at generalforsamlingen vælger en bestyrelse, der, jf. selskabslovens § 115, varetager den overordnede ledelse. Generalforsamlingen kan til enhver tid vælge nye bestyrelsesmedlemmer for det kommunale aktieselskab.

Forslaget om, at generalforsamlingen sammensætter bestyrelsen, og at det skal fremgå af det kommunale aktieselskabs vedtægter, at generalforsamlingen udpeger formanden og en eventuel næstformand for bestyrelsen, skal ses i lyset af, at kommunalbestyrelsen fortsat har forsyningsansvaret i relation til hjælp og støtte efter ældreloven, og at bestyrelsen vil få det overordnede ansvar for en kommunal velfærdsinstitution med en gruppe af sårbare borgere. Derfor vurderes det nødvendigt at sikre ejeren af selskabet, det vil sige kommunalbestyrelsen, den fulde kompetence til at vælge formand og eventuel næstformand.

Den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om bestyrelsens sammensætning vil betyde, at ældreministeren vil kunne fastsætte regler, som vil skulle sikre, at bestyrelsens medlemmer tilsammen har de nødvendige kompetencer til at sikre lokalplejehjemmets drift, udvikling, kvalitet og økonomiske styring. Der vil derudover kunne fastsættes regler om den samlede bestyrelsens erfaringer med kvalitetssikring, ledelse, organisation og økonomi. Der vil også kunne fastsættes regler om krav til formandens og en eventuel næstformands kompetencer med henblik på, at disse besidder relevante erfaringer og kompetencer. § 131, stk. 1, i selskabsloven vedr. habilitet vil desuden være gældende for kommunale aktieselskaber.

Bestyrelsens arbejde vil, for så vidt angår beføjelser og procedurer, være omfattet af reglerne herom i selskabsloven.

Det følger af selskabslovens regler, at i et selskab, der ledes af en bestyrelse, skal bestyrelsen ansætte en direktion.

Med § 5 foreslås det, at lederen af lokalplejehjemmet skal være medlem af den direktion, bestyrelsen ansætter.

Forslaget vil betyde, at den daglige leder af lokalplejehjemmet vil skulle indgå i den direktion, bestyrelsen ansætter. Det vil skulle fremgå af selskabets vedtægter, hvor mange øvrige medlemmer direktionen skal have.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil.

2.3.5. Administrative opgaver

Det foreslås med § 6 at bemyndige ældreministeren til at fastsætte regler om, at en kommunal ejer kan varetage administrative opgaver for et kommunalt aktieselskab, herunder om det kommunale aktieselskabs betaling herfor.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil skulle anvendes til at fastsætte regler om, at en kommunal ejer vil kunne varetage administrative opgaver for et kommunalt aktieselskab som f.eks. drift af IT-systemer, bogholderi, forbrugsafregning, fakturering, statistik samt administrativ og juridisk bistand vedrørende personalemæssige forhold.

Endvidere vil bemyndigelsen skulle anvendes til at bestemme, at det kommunale aktieselskab skal betale kommunen for denne opgavevaretagelse, og at betalingen skal ske på markedsvilkår.

Det kommunale aktieselskab vil kunne indrette den administrative opgavevaretagelse og ledelsesunderstøttelse, som bestyrelsen og ledelsen finder bedst. Det indebærer, at det kommunale aktieselskab vil få mulighed for at varetage opgaverne selv, udlicitere til private leverandører eller indhente bistand ved den kommunale ejer. Ligeledes vil kommunalbestyrelsen ikke være forpligtet til at varetage disse opgaver for det kommunale aktieselskab.

2.3.6. Lokaler

Det foreslås med § 7, at lokalplejehjem drives af det kommunale aktieselskab i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i almenboligloven eller § 47 i ældreloven. Videre foreslås det, at det kommunale aktieselskab indgår kontrakt om leje af servicearealer efter § 5, stk. 7, i almenboligloven eller af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 47 i ældreloven.

Forslaget vil betyde, at der kan drives lokalplejehjem i lokaler, der er oprettet som ældreboliger efter almenboligloven, eller i bestående plejehjem efter ældreloven.

Dette vil betyde, at lokalplejehjem vil være omfattet af reglerne om anvisningsret i § 54, stk. 1, i almenboligloven.

For så vidt angår almene plejeboliger vil forslaget betyde, at den formelle relation mellem det kommunale aktieselskab og bygningsejeren vil være lejekontrakten vedrørende servicearealet. Denne lejekontrakt vil være en erhvervslejekontrakt, som vil skulle indgås på markedsvilkår.

Såfremt der er tale om et bestående plejehjem efter § 47 i ældreloven, vil kommunalbestyrelsen og det kommunale aktieselskab kunne indgå en erhvervslejekontrakt, hvorefter kommunalbestyrelsen fortsat driver og vedligeholder bygningen, opkræver beboerbetalning m.v.

2.3.7. Afregning, regnskabsafklæggelse, lånoptagelse m.v.

Af aftale om ældrereformen fremgår det bl.a., at der ønskes indført en fast overheadsats i beregningen af afregningsprisen af pleje- og omsorgsforløb for private leverandører af helhedspleje, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser.

Med § 8 foreslås det, at ældreministeren fastsætter regler om kommunalbestyrelsens betaling for hjælp og støtte efter ældreloven, som et lokalplejehjem skal levere. Det er derudover hensigten, at bestemmelsen i forslaget § 8 skal kunne anvendes til at fastsætte regler om en fast overheadsats for afregningspriser til det kommunale aktieselskab. Det foreslås, at reglerne skal svare til den overheadsats til private friplejeboligleverandører, der blev aftalt at indføre med aftale om ældrereformen.

Baggrunden for ønsket er, at overheadomkostninger kan være vanskelige at beregne og skabe uoverensstemmelse mellem leverandører og kommuner.

Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde med inddragelse af KL, erhvervsorganisationer og relevante ministerier, som skal pege på, hvilke indirekte omkostninger, der kan indgå i overheadsatsen.

Det bemærkes, at analysen vil skulle udarbejdes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og forventes færdig i begyndelsen af 2025. Det forudsættes, at reglerne om en fast overheadsats for afregningspriser til lokalplejehjem tidligst vil kunne træde i kraft den 1. juli 2025, hvor det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov og forslag til lov om ændring af lov om friplejeboliger og lov om almene boliger m.v. (Finansiering af støttede friplejeboliger, forhøjelse af årlig bevillingskvote, afhændelse af friplejeboliger, sale and lease back-aftaler, forbud mod afvisning af borgere, fastsættelse af afregningspriser samt ændringer som følge af ældreloven m.v.), som udmønter den tilsvarende overheadsats for private leverandører, herunder friplejeboligleverandører, vil skulle træde i kraft. Indtil dette tidspunkt vil overhead skulle indgå i den aftalte eller fastsatte afregningspris, som følger af de regler der med § 8, stk. 1, foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Det bemærkes, at de regler om efterregulering og efterbetaling af afregningspriser, der foreslås fastsat i en bekendtgørelse, ligeledes vil skulle fastsættes svarende til de regler om efterregulering og efterbetaling af friplejeboligleverandører, der følger af det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om friplejeboliger og lov om almene boliger m.v. (Finansiering af støttede friplejeboliger, forhøjelse af årlig bevillingskvote, afhændelse af friplejeboliger, sale and lease back-aftaler, forbud mod afvisning af borgere, fastsættelse af afregningspriser samt ændringer som følge af ældreloven m.v.). Der henvises til de ændringer, der foreslås i § 32, stk. 3 og 4, i friplejeboligloven, jf. dette lovforslags § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil. Da dette lovforslag vil træde i kraft 1. juli 2025, forudsættes det, at regler om efter-

regulering og efterbetaling af lokalplejehjem også tidligst vil kunne træde i kraft 1. juli 2025.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 8 og bemærkningerne hertil.

2.3.8. Regnskabsaflæggelse

Efter § 9 skal lokalplejehjemmet aflægge regnskab i overensstemmelse med reglerne i årsregnskabslovens kapitel 6, og der skal indgå et særskilt regnskab for tilkøbsdeler. Det følger af stk. 2, at regnskabet skal revideres.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil.

2.3.9. Lånoptagelse

Med § 10 foreslås det, at det kommunale aktieselskab kun kan optage lån med ejerens eller ejernes godkendelse, og at en kommunalbestyrelse ikke må yde lån til det kommunale aktieselskab eller stille garanti for lån, som det kommunale aktieselskab optager.

Det bemærkes således, at det kommunale aktieselskabs låntagning efter gældende regler vil skulle henregnes til kommunens låntagning. Dette betyder, at kommunen vil skulle deponere et beløb svarende til selskabets låntagning, medmindre kommunen har ledig låneramme.

Forbuddet mod at yde lån og mod at stille garanti skyldes, at lån fra kommunalbestyrelsen og vederlagsfri garantistillelse vil kunne udgøre ulovlig statsstøtte og skabe en forskelsbehandling i forhold til friplejehjem.

2.3.10. Tilsyn

Lokalplejehjem vil fra den 1. januar 2025 være omfattet af kommunernes tilsyn med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelovens § 151, indtil de gældende §§ 151-151 c i serviceloven vil blive ophævet den 1. juli 2025 som foreslået med § 1, nr. 17, i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem). Lokalplejehjem vil endvidere i samme periode være omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-87, jf. servicelovens § 150, hvorefter de gældende §§ 150-150 d, 157 a og 157 b i serviceloven, der regulerer Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn, foreslås ophævet, jf. §§ 5 og 6 i lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem). Fra den 1. juli 2025 vil lokalplejehjem i medfør af § 2 i lov om ældretilsyn (herefter ældretilsynsloven) være omfattet af det nye ældretilsyns tilsyn med kvalitet i helhedsplejen.

Herudover foreslås det med § 11 i dette lovforslag, at kommunalbestyrelsen skal sikre og føre tilsyn med, at det kommunale aktieselskab udfører sine opgaver inden for rammerne af lovgivningen.

Forslaget vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil have det overordnede ansvar for, at opgaverne i lokalplejehjemmet udføres inden for lovgivningens rammer, når den overlader sine opgaver til et lokalplejehjem.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

Med bestemmelsens stk. 2 foreslås det, at kommunalbestyrelsen som led i tilsynet efter stk. 1, kan fastsætte retningslinjer for det kommunale aktieselskabs opgaveudførelse.

Det foreslåede stk. 2 vil give kommunalbestyrelsen mulighed for at fastsætte retningslinjer for det enkelte kommunale aktieselskabs opgavevaretagelse, f.eks. fastsættelse af et serviceniveau for den hjælp og pleje, det kommunale aktieselskab skal levere. Kommunalbestyrelsens fastsættelse af retningslinjer må ikke begrænse frisættelsen af lokalplejehjemmet unødigt og vil i videst muligt omfang skulle indeholde samme retningslinjer, som kommunalbestyrelsen måtte have fastsat for friplejehjem.

Beføjelserne til at fastsætte sådanne retningslinjer vil på kommunalbestyrelsens vegne kunne udøves af vedkommende stående udvalg eller af forvaltningen.

Med § 12 foreslås det, at det kommunale aktieselskab ved sin drift af lokalplejehjemmet ikke vil være bundet af kommunalbestyrelsens retningslinjer for andre almene plejeboliger efter § 5, stk. 2 i lov om almene boliger eller plejehjem efter § 47 i ældreloven, medmindre kommunalbestyrelsen træffer anden bestemmelse. Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre de fornødne rammer for, at lokalplejehjem kan etableres og drives med de frihedsgrader, der har været hensigten i aftale om ældreformen.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Da lovforslaget ikke pålægger kommunerne at oprette lokalplejehjem, men alene giver kommunerne mulighed herfor, vil lovforslaget hverken have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser. Dog vil kommunale aktieselskaber, som vælger at tilbyde tilkøbsdeler have mulighed for fortjeneste på lige fod med de private aktører på markedet, ligesom aktieselskabet kan udlodde et eventuelt samlet overskud til den kommunale ejer.

Lovforslaget vurderes hverken at have økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for stat og regioner.

Ældreministeriet har overvejet, hvorvidt lovforslaget følger de 7 principper for digitaliseringsklar lovgivning.

Det følger af principperne for digitaliseringsklar lovgivning, at et lovforslags implementeringskonsekvenser skal være

velbelyste med henblik på at understøtte, at lovgivningen efter vedtagelse kan administreres hensigtsmæssigt og understøttes digitalt. Ældreministeriet har med henblik på at understøtte dette indgået et implementerings samarbejde med KL og andre centrale interessenter, hvormed det forventes, at opdagede uhensigtsmæssigheder i mødet med praksis vil blive håndteret.

Princip nr. 1 om klare og enkle regler vurderes at være iagttaget i lyset af, at der med lovforslaget indføres en række tiltag for at sikre afbureaukratisering og regelforenkling på området. Det omfatter bl.a. regler, der skal sikre, at det kommunale aktieselskab, der driver lokalplejehjem, frisættes fra kommunal styring.

Princip nr. 2 om digital kommunikation indebærer, at lovgivningen skal understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder. Lovforslaget fastsætter ikke regler om, hvordan og i hvilket omfang myndighederne kommunikerer digitalt eller fysisk med borgere og virksomheder. Det forudsættes, at kommunikation mellem myndigheder og borgere ligesom i dag vil foregå via Digital Post eller i papirform for de borgere, som er fritaget fra at modtage post fra Digital Post efter reglerne i lov om digital post fra offentlige afsendere. Lovforslaget vurderes på den baggrund at være i overensstemmelse med princippet.

Princip nr. 3 om at muliggøre automatisk sagsbehandling vurderes ikke at være relevant i forhold til dette lovforslag, da sagsbehandling for så vidt angår lokalplejehjem, følger af anden lovgivning.

Princip nr. 4 om ensartede begreber og genbrug af data vurderes at være iagttaget, da den foreslåede ordning i lovforslaget i vidt omfang er baseret på eksisterende begreber. Det er i lovforslaget så vidt muligt prioriteret, at begreberne fra øvrig relevant lovgivning fastholdes, herunder selskabsloven, almenboligloven, årsregnskabsloven, udbudsloven m.v.

Princip nr. 5 om tryk og sikker databehandling vurderes at være iagttaget, da der ikke i lovforslaget er regler om deling af data. Regler om deling af data i forbindelse med den kommunale sagsbehandling på ældreområdet vil fremgå af den sociale retssikkerhedslov.

Princip nr. 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur vurderes at være iagttaget, da det er forudsat i lovforslaget, at den eksisterende fællesoffentlige infrastruktur, herunder CPR, NemID, MitID (eller et eventuelt fremtidigt tilsvarende elektronisk identifikationsmiddel) og Digital Post vil blive benyttet. Tilsvarende vil datainfrastrukturen bevares, hvorfor kommunerne fortsat kan anvende de samme it-systemer til bl.a. sagsbehandling og visitation til hjælp og støtte efter ældreloven. Derudover vil indberetning af data til statslige myndigheder, herunder Danmarks Statistik om modtagere af hjælp og støtte efter ældreloven, anvende eksisterende snitfladeløsninger, der muliggør automatiseret system-system indberetning.

Princip nr. 7 om forebyggelse af snyd og fejl følger de samme regler og principper. Det vurderes ikke, at lovforslaget indeholder nye proceskrav, som vil være til hinder for en effektiv it-anvendelse, herunder i forbindelse med kontrol og dermed forebyggelse af snyd.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retslige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. august 2024 til den 19. september 2024 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, BL - Danmarks Almene Boliger, Center for Sund Aldring - KU, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, De sammenvirkende Menighedsplejere, Domstolsstyrelsen, Det Centrale Handicapråd, EGV, Ergoterapeutforeningen, FOA, Forsikring og Pension, Kommunale Velfærdschefer, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kost & Ernæringsforbundet, Faglige Seniorer, Lægeforeningen, National Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Pårørende i Danmark, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), VIVE og Ældre Sagen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindredgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikkeerhvervsrettet EUregulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter §§ 83, 83 a, 85, 86, 87 og 97 i serviceloven tilbyder kommunalbestyrelsen personlig hjælp, omsorg, pleje og ledsagelse m.v. til beboere i almene plejeboliger, jf. § 5, stk. 2, i almenboligloven, eller på plejehjem, jf. § 192 i serviceloven.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 1*, at en eller flere kommunalbestyrelser kan etablere et selskab, der driver lokalplejehjem, som skal levere hjælp og støtte m.v. efter ældreloven eller serviceloven til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en almen plejebolig, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., eller et plejehjem, jf. § 47 i ældreloven.

Det følger af § 5, stk. 2 i almenboligloven, at plejeboliger er almene ældreboliger, hvor der til den samlede bebyggelse hører servicearealer for personer med behov for omfattende service og pleje efter lov om social service. Det følger af § 47 i ældreloven, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand.

Forslaget vil betyde, at en kommunalbestyrelse vil få mulighed for at oprette et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, på linje med de eksisterende former for plejehjem.

Lokalplejehjem vil skulle tilbyde beboerne hjælp og støtte m.v. efter samme bestemmelser som den hjælp, der tilby-

des beboerne på andre plejehjem og plejeboliger m.v., og beboerne vil skulle opfylde de almindelige betingelser i almenboligloven for at blive anvist en bolig på et lokalplejehjem. Endvidere vil reglerne i almenboligloven om frit valg af ældrebolig også skulle gælde for lokalplejehjem.

I modsætning til andre almene plejeboliger eller kommunale plejehjem vil kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem, kunne tilbyde beboerne at tilkøbe ydelser ud over, hvad den enkelte beboer er berettiget til efter gældende lov. Der henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne dertil.

Et lokalplejehjem vil skulle drives af et aktieselskab, der ledes af en professionel bestyrelse, og som ikke vil være underlagt de rammer, som gælder for øvrige almene plejeboliger og kommunens plejehjem. Der henvises til lovforslagets §§ 3 og 4 og bemærkningerne dertil.

Forslaget vil ikke betyde, at kommunalbestyrelserne vil blive pålagt at oprette lokalplejehjem, men de vil få mulighed for at oprette lokalplejehjem.

Det foreslås med *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten til lokalplejehjem efter § 54, stk. 1 og § 57, stk. 1, i almenboligloven.

Det fremgår af § 54, stk. 1, i almenboligloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde ældre, der har særligt behov for en almen plejebolig, jf. § 5, stk. 2, eller for en plads på et plejehjem, jf. § 192 i serviceloven, en sådan bolig eller plads senest 2 måneder efter optagelse på en venteliste. Det fremgår af § 57, stk. 1, at ledige almene ældreboliger, som ejes af en kommune, udlejes af kommunen til ældre og personer med handicap, der har særligt behov for sådanne

boliger, jf. § 54, stk. 1, 1. pkt. Etablering og drift af den plejehjemsbygning, der er knyttet til lokalplejehjemmet, vil være omfattet af almenboligloven, herunder lovens bestemmelser vedrørende personkreds, anvisningsret, frit valg m.v.

Forslaget vil betyde, at boliger, der er tilknyttet lokalplejehjemmet, indgår i den kommunale plejeboligforsyning, og at kommunalbestyrelsen har anvisningsretten til boligerne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Efter gældende ret, herunder kommunalfuldmagtsreglerne, må plejeboliger efter almenboligloven eller plejehjem efter serviceloven ikke drive virksomhed med fortjeneste for øje, herunder ved at tilbyde tilkøbsydelse

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 1*, at det kommunale aktieselskab på markedsvilkår kan sælge tilkøbsydelse til beboerne udover, hvad den enkelte beboer er berettiget til efter gældende lovgivning, jf. dog *stk. 2*.

Forslaget vil betyde, at et lokalplejehjem vil kunne tilbyde den enkelte beboer at tilkøbe en ydelse, som ligger udover det, beboeren vil være berettiget til efter gældende lovgivning. Tilkøbsydelse vil eksempelvis kunne omfatte ekstra rengøring, mad til pårørende, forplejning i forbindelse med fejring af mærkedage m.v. Der vil kunne være tale om både løbende ydelse og enkeltstående ydelse.

Det kommunale aktieselskab vil skulle fastsætte, hvilke tilkøbsydelse og priser herfor, der vil være gældende. Bestyrelsen vil skulle godkende overordnede ydelse og prisniveau for en ydelsestype, men vil kunne overlade det til direktionen at fastsætte ydelse og konkrete priser inden for en overordnet ramme. Eksempelvis vil bestyrelsen kunne godkende, at beboere kan købe forplejning til gæster i forbindelse med fejring af en mærkedag. Bestyrelsen vil også skulle godkende et prisniveau for en sådan forplejning. Direktionen vil indenfor de overordnede ydelse og prisniveauer kunne fastsætte en konkret pris ift. hvilke konkrete ydelse, der kan være genstand for tilkøb. Bestyrelsen skal dermed ikke godkende de enkelte tilkøb. Prisfastsættelse skal ske på markedsmæssige vilkår. Salg kan dog ikke ske til under kostprisen, uanset at det er markedsprisen.

Forslaget vil betyde, at et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, vil kunne opnå fortjeneste. Eventuel fortjeneste for salg af tilkøbsydelse vil skulle beskattes efter reglerne i selskabsskatteloven. Det vil være op til bestyrelsen for det aktieselskab, der vil skulle eje og drive lokalplejehjemmet at beslutte, hvordan et evt. overskud skal anvendes.

Tilkøbsydelse vil således være et supplement til de ydelse,

som den enkelte beboer har ret til efter gældende lovgivning, og tilkøbsydelse må derfor ikke erstatte hjælp og pleje, som beboerne er berettigede til. Tilkøbsydelse skal derfor være ydelse, der ligger ud over, hvad beboeren er berettiget til efter gældende lovgivning.

Bliver en beboer efter gældende lovgivning berettiget til en ydelse, som beboeren hidtil har tilkøbt, vil tilkøbet bortfalde, og ydelse vil skulle leveres som andre ydelse efter gældende lovgivning.

Kommunalbestyrelsen vil, som led i deres tilsynsforpligtelse efter lovforslagets § 11, stk. 1, skulle påse, at lokalplejehjemmet ikke sælger tilkøbsydelse, som beboerne er berettigede til efter gældende lovgivning.

Videre foreslås det med *stk. 2*, at lokalplejehjem ikke må tilbyde ydelse eller udvise adfærd, der kan være konkurrenceforvridende.

Forslaget vil betyde, at lokalplejehjemmets bestyrelse vil skulle påse, at prisen for tilkøbsydelse fastsættes således, at der ikke vil være tale om konkurrenceforvridning. Dermed kan lokalplejehjem ikke tage en pris, der er højere eller lavere end markedsprisen for en bestemt ydelse.

Et lokalplejehjem vil skulle betragtes som et offentligt organ i indkøbssammenhænge. Lokalplejehjem indkøb, herunder indkøb der foretages med henblik på at kunne tilbyde tilkøbsydelse, vil således være omfattet af udbudsreglerne.

Det kommunale aktieselskabs salg af tilkøb vil skulle fremgå særskilt i selskabets regnskab, således at der sikres åbenhed om aktieselskabets prisfastsættelse af ydelse. Der henvises til lovforslagets § 9, stk. 1, og bemærkningerne dertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Efter kommunalfuldmagtsreglerne må en kommune ikke uden særskilt lovhjemmel have bestemmende indflydelse i et selskab. Efter serviceloven må en kommune endvidere ikke drive plejehjem i selskabsform. Det samme gør sig gældende for plejeboliger efter almenboligloven.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1. og 2.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 1*, at et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, skal etableres efter reglerne i selskabsloven og herefter vil være omfattet af reglerne heri. Det kommunale aktieselskab kan alene ejes af en eller flere kommuner.

Forslaget vil medføre, at en eller flere kommuner vil kunne oprette lokalplejehjem på et privatretligt grundlag, hvor én kommune vil kunne have bestemmende indflydelse.

Private investorer vil således ikke kunne investere i eller være medejer af lokalplejehjem, ligesom den kommunale ejer ikke vil kunne sælge det kommunale aktieselskab til private investorer. Hvis flere kommuner ønsker at indgå samarbejde om etablering af et lokalplejehjem, aftales ejerfordelingen mellem de pågældende kommuner i en ejeraftale.

Et kommunalt aktieselskab oprettet efter denne lov kan drive et eller flere lokalplejehjem. Beslutningen om at lade det kommunale aktieselskab drive flere lokalplejehjem vil dog skulle bero på en vurdering af, at det vil understøtte det overordnede formål med lokalplejehjem, herunder øgede muligheder for at tilpasse organiseringen og driften ud fra lokale forhold.

Den foreslåede ordning vil også indebære, at det kommunale aktieselskabs ejer/ejere vil kunne beslutte at opløse det kommunale aktieselskab efter reglerne herom i selskabsloven. Dette vil betyde, at driften af selskabet ikke vil kunne videreføres. Det kommunale aktieselskab, der driver lokalplejehjemmet, vil derfor enten skulle nedlægges eller videreføres som et kommunalt plejehjem.

Forslaget vil desuden medføre, at de ledelsesprincipper, der følger af selskabsloven, også vil være gældende for kommunale aktieselskaber efter denne lov, herunder princippet om, at generalforsamlingen er selskabets øverste myndighed.

Generalforsamlingen vil således udgøre kommunens mulighed for at udøve sin ret til at træffe beslutninger i selskabet og kontrollere, at bestyrelsen i tilstrækkelig grad varetager kommunens og selskabets interesser.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 140 i selskabsloven ikke finder anvendelse for aktieselskaber omfattet af denne lov.

Det foreslåede vil indebære, at § 140 i selskabsloven, hvorefter medarbejdere i et kapital-selskab kan have ret til at vælge et antal medlemmer til selskabets øverste ledelsesorgan, ikke finder anvendelse.

Baggrunden for forslaget er, at det med lovforslagets § 4, stk. 3, foreslås, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter, samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer. Den foreslåede bestemmelse vil træde i stedet for § 140, stk. 1, i selskabsloven, hvoraf det fremgår, at i kapital-selskaber, der i de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 35 medarbejdere, har selskabets medarbejdere ret til at vælge et antal medlemmer til selskabets øverste ledelsesorgan og suppleanter for disse svarende til halvdelen af de øvrige ledelsesmedlemmer. Der henvises til lovforslagets § 4, stk. 2 og 3 og bemærkningerne hertil.

Det foreslås med *stk. 3*, at bestyrelsen for det kommunale aktieselskab skal sikre, at ansatte på lokalplejehjem har løn- og arbejdsvilkår mindst svarende til, hvad der fremgår af landsdækkende kollektive overenskomster, der er indgået af

de på det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter.

Henvi-sning til landsdækkende overenskomster, der er indgået af de på det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter, er velkendt fra forskellige ansættelsesretlige love og bruges eksempelvis også til at fastlægge et niveau for løn- og arbejdsvilkår i forbindelse med, at der indsættes en arbejdsklausul i kontrakter, som en offentlig ordregiver indgår med en privat leverandør om levering af en tjenesteydelse.

Det foreslåede vil indebære, at medarbejdere på lokalplejehjem har vilkår, der mindst svarer til, hvad der er fastsat i de på det pågældende faglige område mest repræsentative parters landsdækkende overenskomster. Hvis kommunale overenskomster videreføres i lokalplejehjemmet, anses de for indgået af de på fagområdet mest repræsentative arbejdsmarkedsparter og dermed for at falde ind under den foreslåede bestemmelse.

I forhold til, hvilke overenskomster der må anses for indgået af de på fagområdet mest repræsentative parter, vil dette herudover bero på en konkret vurdering. Denne vurdering kan blandt andet tage udgangspunkt i, hvor mange medlemmer den pågældende lønmodtagerorganisation, som er part i overenskomsten, har, og hvor mange der er dækket af den pågældende lønmodtagerorganisations overenskomster. Det er ikke hensigten med lovforslaget at ændre på gældende praksis i forhold til organisationer, der i dag er aftaleberettigede og har en gyldig kollektiv overenskomst.

Det er heller ikke hensigten med den foreslåede bestemmelse at stille krav om, at lokalplejehjem skal være omfattet af kollektive overenskomster, men alene at stille krav om, at de pågældende overenskomstvilkår som minimum iagttages, og der vil således være mulighed for at iværksætte kollektive kamps-kridt med henblik på etablering af et overenskomstforhold i overensstemmelse med gældende arbejdsretlig praksis. En del af baggrunden for, at der er mulighed for at anvende kollektive kamps-kridt i overensstemmelse med gældende arbejdsretlig praksis, er, at selvom ansatte på lokalplejehjemmet har vilkår mindst svarende til, hvad der følger af de landsdækkende kollektive overenskomster, der er indgået af de på det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter, vil en faglig organisations mulighed for at føre kontrol med og håndhæve sådanne vilkår for-dre, at den faglige organisation har indgået overenskomst med lokalplejehjemmet. De ansatte på lokalplejehjemmet og de faglige organisationer kan således ikke støtte ret på den foreslåede bestemmelse om overenskomstmæssige vilkår, idet der alene er tale om en forpligtelse for bestyrelsen for det kommunale aktieselskab, og hvis bestyrelsen ikke lever op til denne forpligtelse, er det et anliggende for kommunalbestyrelsen, som i medfør af den foreslåede § 11 skal føre tilsyn.

Det foreslås med *stk. 4*, at en kommune, der er ejer eller medejer af et aktieselskab, der driver lokalplejehjem, vil

kunne modtage og anvende det overskud, selskabet udlodder. Det omfatter også overskud, der overstiger den almindelige forrentning af indskudskapitalen.

Med den foreslåede bestemmelse vil det sikres, at en kommune, der er ejer eller medejer af et aktieselskab, der driver lokalplejehjem, vil få hjemmel til at modtage det overskud, det kommunale aktieselskab vil kunne udlodde efter selskabslovens bestemmelser til den eller de kommuner, der er ejere eller medejere af selskabet. Med forslaget vil udlodningen dermed ikke være begrænset til en almindelig forrentning af indskudskapitalen. Med forslaget vil kommunalbestyrelsen, under iagttagelse af de kommunale bevillingsregler, kunne beslutte, hvordan det udloddede overskud skal anvendes.

Det foreslås med *stk. 5*, at kommunalbestyrelsen mod modtagelse af aktier kan indskyde aktiver i et kommunalt aktieselskab, der skal drive lokalplejehjem. Med den foreslåede bestemmelse vil det sikres, at kommunalbestyrelsen som ejer kan tilføre selskabet de fornødne ressourcer til at drive plejehjem.

Den foreslåede ordning vil indebære, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at lade aktiver fra et eksisterende plejehjem indskyde i det kommunale aktieselskab, der skal eje og drive lokalplejehjemmet, eller beslutte at tilvejebringe al nødvendigt inventar. Dette vil indgå i værdiansættelsen som apportindskud. Alternativt skal kapitalindskuddet have et niveau, der muliggør, at det kommunale aktieselskabs bestyrelse og ledelse kan indrette lokalplejehjemmet funktionelt.

Det følger af selskabslovens § 4, stk. 2, at aktieselskaber skal have en selskabskapital svarende til mindst 400.000 kr. Indskuddet kan have form af kontantindskud eller apportindskud. Kommunalbestyrelsen modtager aktier i selskabet som modydelse for de indskudte aktiver.

De værdier, kommunalbestyrelsen indskyder i det kommunale aktieselskab i forbindelse med etableringen, indgår i selskabskapitalen. Kommunalbestyrelsen kan indskyde likvide midler i lokalplejehjemmet, såfremt aktivernes værdi er minimum 400.000 kr. Indskudskapitalen i selskabet vil som udgangspunkt svare til egenkapitalen i åbningsbalancen.

Kommunalbestyrelsen vil have adgang til løbende at foretage kapitalforhøjelse ved tilsvarende at få flere aktier, jf. selskabslovens §§ 153-177.

Alle kommunale indskud i form af likvide midler i lokalplejehjem m.v. vil skulle registreres som kommunale serviceudgifter eller helt undtagelsesvist som anlægsudgifter efterreglerne i det kommunale budget- og regnskabssystem.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det følger af selskabslovens regler, at et aktieselskab kan ledes af enten en bestyrelse eller et tilsynsråd.

Det foreslås med *stk. 1*, at det kommunale aktieselskab ledes af en bestyrelse, der vælges af generalforsamlingen.

Den foreslåede ordning vil indebære, at kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem, skal ledes af en bestyrelse. Bestyrelsen vil skulle varetage den overordnede strategiske ledelse inden for rammerne af den af generalforsamlingen udstukne retning.

Det foreslås med *stk. 2*, at de kommunale ejere skal sikre, at det i vedtægten for det kommunale aktieselskab fremgår, at generalforsamlingen udpeger formanden og en eventuel næstformand for bestyrelsen.

Denne bestemmelse vil medføre, at ejerne fortsat vil have indflydelse på udpegningen af bestyrelsens ledelse.

Det vil skulle fremgå af bestemmelserne, der udstedes efter den foreslåede § 5, stk. 3, at kommunale repræsentanter, herunder medlemmer af kommunalbestyrelsen i en ejerkommune, ikke vil kunne udpeges til formands- og næstformandsposten.

Det er med aftale om ældrereformen besluttet, at det skal være professionelle bestyrelser, der skal lede lokalplejehjemmene.

Kommunalbestyrelsen vil efter lovforslagets § 11 have pligt til at føre tilsyn med, at et lokalplejehjem varetager sine opgaver inden for rammerne af lovgivningen. Dette tilsyn vil være rettet mod det kommunale aktieselskab og ikke mod det enkelte bestyrelsesmedlem i selskabet. Medlemmer af selskabets bestyrelse vil uanset grundlaget for deres udpegning ikke kunne bindes af instruktioner fra ejerkommunen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i de almindelige bemærkninger.

Det fremgår af selskabslovens § 140, stk. 1, at medarbejdere i et kapitalselskab kan have ret til at vælge et antal medlemmer til selskabets øverste ledelsesorgan.

Det foreslås med lovens § 3, stk. 3, at § 140, stk. 1, i selskabsloven ikke finder anvendelse for aktieselskaber omfattet af denne lov.

Det foreslås med *stk. 3*, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer.

Det foreslåede vil således indebære, at der skabes lovhjemmel til, at ældreministeren kan fastsætte regler om bestyrelsens sammensætning.

Med aftale om ældrereformen er der enighed om, at lokalplejehjem skal styres af selvstændige, professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalområdet og det

lokale erhvervsliv, som får eget ansvar for plejehjemmets strategi, drift, udvikling, kvalitet og økonomiske styring.

Forslaget vil betyde, at ældreministeren vil kunne fastsætte regler, som vil skulle sikre, at bestyrelsens medlemmer tilsammen har de nødvendige kompetencer til at sikre det kommunale aktieselskabs drift, udvikling, kvalitet og økonomiske styring. Der vil derudover kunne fastsættes regler om den samlede bestyrelses erfaringer med kvalitetssikring, ledelse, organisation og økonomi, pleje- og sundhedsfaglighed samt erfaring med at drive velfærdsinstitutioner. Der vil også kunne fastsættes regler om krav til formandens og en eventuel næstformands kompetencer af hensyn til at sikre, at disse besidder relevante erfaringer og kompetencer. Herudover vil § 131 i selskabsloven om habilitet være gældende for kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem.

Formålet med at indsætte en bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte nærmere regler om bestyrelsessammensætning er at sikre tilstrækkelig fleksibilitet i regelfastsættelsen. Det skal navnlig ses i lyset af, at der er tale om en ny konstruktion, hvor der kan være behov for at tilpasse reglerne på baggrund af de løbende erfaringer. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis der skulle vise sig behov for, at bestyrelsen bestrider andre typer af kompetencer, eller hvis der er behov for at justere antallet af bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelsens arbejde vil i relation til beføjelser og procedurer være omfattet af selskabsloven.

Vederlæggelse af bestyrelsesmedlemmer følger reglerne i selskabsloven.

Formålet med vederlag til bestyrelsesmedlemmerne er at gøre det muligt at tiltrække bestyrelsesmedlemmer med relevante kompetencer og erfaring. Vederlagsniveauet vil skulle afspejle en ansvarlig anvendelse af offentlige midler.

Det bemærkes desuden, at årsregnskabsloven i sin helhed vil finde anvendelse. Det indebærer bl.a., at generalforsamlingen vil skulle godkende det samlede årsregnskab for det kommunale aktieselskab, herunder bestyrelsens vederlag. Generalforsamlingen kan desuden, i f.eks. en ejerpolitik, tilkendegive hvilket vederlag, den agter at godkende.

Vederlaget må, i overensstemmelse med selskabslovens § 138, stk. 1, ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 5

Det følger af selskabslovens § 111, at i aktieselskaber, der ledes af en bestyrelse, skal bestyrelsen ansætte en direktion.

Det foreslås med § 5, at lederen af lokalplejehjemmet skal være medlem af direktionen.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at den daglige leder af lokalplejehjemmet vil skulle indgå i direktionen.

Antallet af øvrige medlemmer af direktionen vil skulle fastsætte i selskabets vedtægter. Øvrige medlemmer af direktionen kan eksempelvis være økonomichefen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 6

Det foreslås med § 6, at ældreministeren fastsætter regler om, at en kommunal ejer kan varetage administrative opgaver for et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, herunder om det kommunale aktieselskabs betaling herfor.

Bestemmelsen vil medføre, at visse administrative opgaver for et kommunalt aktieselskab, der driver et lokalplejehjem, vil kunne varetages af en kommune. Det kunne f.eks. være drift af IT-systemer, bogholderi, forbrugsafregning, fakturering, statistik og administrativ og juridisk bistand vedrørende personalemæssige forhold.

Endvidere vil bemyndigelsen skulle anvendes til at bestemme, at det kommunale aktieselskab, der driver lokalplejehjemmet, skal betale kommunen for denne opgavevaretagelse, og at betalingen skal ske på markedsvilkår.

Forslaget vil betyde, at ældreministeren vil kunne fastsætte regler om, at en kommune vil kunne varetage administrative opgaver for et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, herunder om aktieselskabets betaling for denne opgavevaretagelse.

Bestemmelsen skal sikre, at det kommunale aktieselskabs bestyrelse og ledelse har mulighed for at afsøge forskellige muligheder for varetagelse af administrative opgaver. Det kommunale aktieselskab vil kunne varetage opgaverne selv, udlicitere til private leverandører eller indhente bistand ved den kommunale ejer. Kommunen vil ikke uden aftale med det kommunale aktieselskab være forpligtet til at varetage disse administrative opgaver for lokalplejehjemmet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 7

Det følger af § 5, stk. 2, i almenboligloven, at almene ældreboliger er kommunale og regionale ældreboliger, som har modtaget støtte efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 666 af 17. juni 2010.

Det følger af § 192 i serviceloven, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyt-

tede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *stk. 1*, at det kommunale aktieselskab driver lokalplejehjem i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i almenboligloven eller § 47 i ældreloven.

Forslaget vil betyde, at det kommunale aktieselskab vil kunne drive lokalplejehjem i lokaler, der er etableret som ældreboliger efter § 5, stk. 2, i almenboligloven eller i plejehjem efter § 47 i ældreloven.

Forslaget vil ligeledes betyde, at anvisningsretten følger § 54, stk. 1, og § 57, stk. 1, i almenboligloven.

Det foreslås med *stk. 2*, at lokalplejehjem indgår kontrakt med bygningssejeren om leje af servicearealer efter § 5, stk. 7, i lov om almene boliger m.v. eller af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 47 i ældreloven. En kontrakt efter 1. pkt. må ikke være tidsbegrænset.

Forslaget vil indebære, at lokalplejehjemmet vil skulle indgå kontrakt om leje af servicearealer eller indtræde som lejer i en eksisterende lejekontrakt mellem kommunalbestyrelsen og ejeren af servicearealet.

For så vidt angår almene plejeboliger vil forslaget betyde, at den formelle relation mellem aktieselskabet og bygningssejeren vil være lejekontrakten vedrørende servicearealet. Denne lejekontrakt vil være en erhvervslejekontrakt, som vil skulle indgås på markedsvilkår.

I lejekontrakten vil parterne bl.a. kunne aftale, hvem af parterne, der står for indvendig vedligeholdelse af servicearealet, og om det kommunale aktieselskab, som lejer, har ret til at ændre servicearealet.

Boligerne på lokalplejehjemmet vil skulle anvise af kommunalbestyrelsen, og der vil skulle indgås en lejekontrakt mellem bygningssejeren og beboeren efter reglerne herom i almenlejeloven.

Beslutninger vedrørende driften af boligejendommen skal træffes efter reglerne i almenboligloven, herunder reglerne om beboerdemokrati.

Det forhold, at beslutninger vedrørende boligejendommen som udgangspunkt træffes af beboerne, vil ikke forhindre, at der løbende kan være en dialog mellem det kommunale aktieselskab, bygningssejeren og beboerne om moderniseringsarbejder, tilrettelæggelsen af driften m.v. af boligejendommen.

Det kommunale aktieselskab vil skulle betale en markedsleje, som modsvarer deres anvendelse af plejehjemmets servicedel, og som ikke er dækket af beboerbetalingen. Lejen vil skulle dække alle forhold vedr. drift og vedligehold af

servicearealet, med mindre det fremgår af lejekontrakten, at lejer er ansvarlig for vedligehold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 8

Det følger af § 174, stk. 1, i serviceloven, at den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter vejledende takster for ydelser og tilbud efter loven. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Det følger af § 32 i friplejeboligloven, at friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster for ydelser efter lov om social service, jf. lovens § 174, som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere. Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boform, jf. § 3, stk. 1, kan med udgangspunkt i de vejledende takster aftale den pris, som kommunalbestyrelsen skal betale for den leverede hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til.

Det følger af friplejeboliglovens § 32, stk. 2, at såfremt der ikke indgås en aftale mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren, jf. stk. 1, skal afregningspriserne for de ydelser, som friplejeboligleverandøren skal levere i henhold til lov om social service, fastsættes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

Det følger af friplejelovens § 32, stk. 3, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om afregning, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i henhold til stk. 2. Ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunalbestyrelsens visitation af borgere, om gennemsigtighed i forhold til indplacering af borgere i kommunens visitationsstruktur og om leverandørernes mulighed for at få indsigt i og få efterprøvet beregningerne.

Det foreslås med § 8, at ældreministeren fastsætter regler om kommunalbestyrelsens betaling for den hjælp og støtte efter ældreloven, som et lokalplejehjem skal levere, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overheadsats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

Forslaget vil betyde, at ældreministeren vil skulle fastsætte regler om kommunalbestyrelsens betaling for den hjælp og støtte efter ældreloven, som et lokalplejehjem vil skulle levere. Ved fastsættelsen af disse regler vil det skulle tilstræbes, at afregningen for levering af hjælp og støtte i vidt omfang ligner afregningsmodellen for friplejehjem.

Afregningsprisen for den leverede hjælp og støtte vil som udgangspunkt skulle fastsættes efter aftale mellem det kommunale aktieselskab og opholdskommunen. Kan der ikke opnås enighed om afregningsprisen, skal prisen fastsættes af eller aftales med den kommune, hvor lokalplejehjemmet

er beliggende. Kan der heller ikke her opnås enighed om afregningsprisen, fastsætter beliggenhedskommunen beløbet på baggrund af kommunens egne langsigtede gennemsnitlige omkostninger til drift af et tilsvarende tilbud.

Fastsættes afregningsprisen på baggrund af beliggenhedskommunens egne langsigtede gennemsnitlige omkostninger til drift af et tilsvarende tilbud, skal afregningsprisen dække alle de direkte omkostninger, dvs. omkostninger, der kan relateres direkte til en given aktivitet, f.eks. løn til personale og tjenesteydelser, og de indirekte omkostninger. Herved forstås omkostninger, der ikke direkte kan henføres til den pågældende aktivitet, f.eks. fællesudgifter til lokaler, decentral og central administration.

Det kommunale aktieselskab skal inden for den fastsatte afregningspris afholde udgifter til evt. vederlag til bestyrelsen og udarbejdelse af revideret regnskab, jf. § 9, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 9

Årsregnskabslovens kapitel 6 indeholder en række krav til aflæggelse af årsregnskab.

Det foreslås med *stk. 1*, at det kommunale aktieselskabs årsregnskab skal indeholde et særskilt regnskab for salg af tilkøbsydelse, jf. § 2.

Bestemmelsen vil sikre en tydelig adskillelse af regnskab for den hjælp og støtte, lokalplejehjemmet vil kunne yde efter gældende lov, jf. lovforslagets § 1 og tilkøbsydelse efter lovforslagets § 2, stk. 1.

Det foreslås med *stk. 2*, at årsregnskabet skal revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Bestemmelsen vil betyde, at årsregnskabet vil skulle revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor. Regnskabet vil således ikke kunne revideres af kommunens økonomiforvaltning m.v. Revisoren vil med sin påtegning skulle afgive erklæring om, at regnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven og giver et retvisende billede af selskabets økonomiske formåen, dets aktiver og passiver.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 10

Det foreslås med *stk. 1*, at et kommunalt aktieselskab, der driver lokalplejehjem, kun kan optage lån med ejerens eller ejernes godkendelse.

Forslaget vil betyde, at et aktieselskab, der er oprettet efter lovforslaget, kun vil kunne optage lån, hvis den kommune eller de kommuner, der ejer selskabet godkender det.

Eventuel låntagning vil efter de gældende regler skulle henregnes til kommunalbestyrelsens låntagning.

Med *stk. 2* foreslås det, at en kommunalbestyrelse ikke må yde lån til aktieselskabet eller stille garanti for lån, som aktieselskabet optager.

Forslaget vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil blive afskåret fra både at yde lån til et kommunalt aktieselskab, der er oprettet efter lovforslaget, og stille garanti for lån, som aktieselskabet optager. Dette vil også gælde, selvom aktieselskabet betaler vederlag for långivningen.

Det kommunale aktieselskabs låntagning vil efter gældende regler blive henregnet til kommunalbestyrelsens låntagning. Dette vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil skulle deponere et beløb svarende til selskabets låntagning, medmindre den har ledig låneramme.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 11

Det følger af § 148, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om. Tilsynet omfatter ikke det generelle driftsorienterede tilsyn, jf. 148 a og lov om socialtilsyn.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med, at det kommunale aktieselskab varetager sine opgaver inden for rammerne af lovgivningen.

Med *stk. 2* foreslås det, at som led i tilsynet efter *stk. 1*, kan kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer for det kommunale aktieselskabs opgaveudførelse.

Forslaget vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil skulle føre tilsyn med, at det kommunale aktieselskab overholder de regler, der gælder for det kommunale aktieselskabs virksomhed, herunder ældreloven, serviceloven samt reglerne i denne lov m.v. Kommunen vil selv kunne tilrettelægge tilsynet. Uanset det vil kommunalbestyrelsen være forpligtet til at reagere, såfremt den bliver gjort opmærksom på forhold på et lokalplejehjem, som kan være i strid med lovgivningen. Hvis flere kommuner tilsammen ejer det kommunale aktieselskab, skal hver enkelt kommunalbestyrelse føre tilsyn med, at aktieselskabet løser opgaven i overensstemmelse med de retningslinjer, kommunalbestyrelsen har fastlagt.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive understreget, at kommunalbestyrelsen vil have det overordnede ansvar for opgavernes udførelse, når den overlader sine opgaver til det kommunale aktieselskab. Den foreslåede tilsynspligt er et offentligt styringsmiddel, som kommunalbestyrelsen vil skulle udøve som led i varetagelsen af kommunalbestyrelsens opgaver.

Den nærmere vurdering af, om det kommunale aktieselskab overholder de regler, der gælder for det kommunale aktieselskabs virksomhed, vil skulle foretages ud fra den relevante lovgivning samt de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger bl.a. om saglig forvaltning, proportionalitetsprincippet og lighedsgrundsætningen m.v.

Tilsynet med kommunerne varetages af Ankestyrelsen med Indenrigs- og Sundhedsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Som anført i pkt. 2.1.1.5 i de almindelige bemærkninger vil Ankestyrelsen ikke kunne føre tilsyn med lokalplejehjem. Ankestyrelsen vil dog som kommunal tilsynsmyndighed have kompetence til at føre tilsyn med kommunalbestyrelsens overholdelse af tilsynspligten efter lovforslagets § 11. Dette vil f.eks. omfatte tilsyn med, om kommunalbestyrelsen som led i sit tilsyn med lokalplejehjemmet har opfyldt sin reaktionspligt i forhold til oplysninger om mulige ulovlige forhold på lokalplejehjemmet, og om kommunalbestyrelsens dispositioner eller undladelser i den forbindelse er lovlige.

Ankestyrelsens tilsyn er et retligt tilsyn. Tilsynet vil derfor ikke kunne påse, om kommunalbestyrelsens dispositioner eller undladelser som led i det foreslåede tilsyn med lokalplejehjem er hensigtsmæssige, så længe kommunalbestyrelsen handler inden for rammerne af lovgivningen, herunder almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn efter § 11 vil ikke ændre på, at handlekommunen vil have pligt til at føre et løbende tilsyn med, om hjælpen til den enkelte borger opfylder sit formål. Handlekommunens forpligtelse til at føre et personrettet tilsyn reguleres med det foreslåede § 31, stk. 2, i ældreloven.

Dertil vil lokalplejehjem fra den 1. januar 2025 til den 1. juli 2025 være omfattet af kommunernes tilsyn med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelovens § 151, og Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-87, jf. servicelovens § 150. Fra og med den 1. juli 2025 vil lokalplejehjem i medfør af § 2 i ældretilsynsloven være omfattet af det nye ældretilsyns tilsyn med kvalitet i helhedsplejen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 12

Det følger dog af § 139, stk. 2, i serviceloven, at ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter bl.a. §§ 83, 83 a, og 86 samt følge disse beslutninger op.

Bemyndigelsesbestemmelsen i § 139, stk. 2 i serviceloven, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for personlig og praktisk hjælp m.v., rehabiliteringsforløb samt kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86. Kvalitetsstandarden skal indeholde en beskrivelse af det serviceniveau, kommunalbestyrelsen har fastsat for de pågældende ydelser. Beskrivelsen af indhold, omfang og udførelse af hjælpen skal være præcis og danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne samt levering af hjælpen. Kvalitetsstandarden skal endvidere indeholde operationelle mål for, hvordan dette sikres og en beskrivelse af, hvordan der følges op på de fastsatte mål, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Med § 12 foreslås det, at det kommunale aktieselskab ved sin drift af lokalplejehjemmet ikke vil være bundet af kommunalbestyrelsens retningslinjer for andre almene plejeboliger efter § 5, stk. 2 i lov om almene boliger eller plejehjem efter § 47 i ældreloven, medmindre kommunalbestyrelsen træffer anden bestemmelse.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre de fornødne lovgivningsmæssige rammer til, at lokalplejehjem kan etableres og drives med de frihedsgrader, der har været hensigten i aftale om ældrereformen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 13

Det foreslås med stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 2025.

Forslaget vil betyde, at kommunalbestyrelsen fra ikrafttrædelsestidspunktet vil kunne oprette kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem, efter reglerne i lovforslaget.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 1, stk. 1, og § 7 i denne lov har virkning fra den 1. juli 2025. Indtil da foreslås det, at stk. 2 og 3 vil skulle gælde.

Det foreslåede 1. pkt. vil betyde, at hvis det kommunale aktieselskab etableres efter det ved lovforslagets stk. 1 foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt den 1. januar 2025, og før den 1. juli 2025, så vil disse plejehjem være omfattet af lovforslaget, bortset fra lovforslagets § 1, stk. 1, og § 7. Disse bestemmelser vil først have virkning fra den 1. juli 2025. Dette skal ses i sammenhæng med, at de omhandlede bestemmelser indeholder henvisninger til ældreloven, der foreslås at skulle træde i kraft den 1. juli 2025.

Det foreslåede 2. pkt. vil betyde, at indtil den 1. juli 2025 vil stk. 3 og 4 finde anvendelse, i stedet for lovforslagets § 1, stk. 1, og § 7.

Lokalplejehjem vil fra den 1. januar 2025 til den 1. juli 2025 være omfattet af kommunernes tilsyn med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelo-

vens § 151, og Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-87, jf. servicelovens § 150. Fra og med den 1. juli 2025 vil lokalplejehjem i medfør af § 2 i ældretilsynsloven være omfattet af det nye ældretilsyns tilsyn med kvalitet i helhedsplejen.

Videre foreslås det med *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen kan etablere kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem efter denne lov, til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en almen ældrebolig, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., eller et plejehjem, jf. § 192 i lov om social service.

Det foreslåede stk. 3 vil betyde, at kommunale aktieselskaber, der driver lokalplejehjem, som etableres før den 1. juli 2025, vil skulle tilbyde hjælp og pleje til personer, der opfylder betingelserne for at få anvist en almen ældrebolig efter § 5, stk. 2, i almenboligloven eller et plejehjem efter § 192 i serviceloven. Disse kommunale aktieselskaber vil kunne tilbyde beboerne at tilkøbe ydelser udover, hvad den enkelte beboer har krav på efter serviceloven.

Det foreslåede stk. 3 vil indholdsmæssigt svare til lovforslagets § 1, stk. 1, bortset fra henvisningen til § 192 i serviceloven, der ved følgelovforslaget foreslås ophævet, fordi den foreslås erstattet af § 47 i ældreloven. Der henvises til lovforslagets § 1, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Videre foreslås det med *stk. 4*, at kommunale aktieselskaber kan drive lokalplejehjem efter stk. 2 i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. eller § 192 i lov om social service, og aktieselskaberne indgår kontrakt om leje af servicearealer efter § 5, stk. 7, i lov om almene

boliger m.v. eller af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 192 i lov om social service. En kontrakt efter 1. pkt. må ikke være tidsbegrænset.

Det foreslåede stk. 4 vil betyde, at lokalplejehjem efter stk. 2 vil skulle drives i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i almenboligloven eller § 192 i serviceloven, og at aktieselskaberne vil skulle indgå kontrakt om leje af servicearealer efter § 5, stk. 7, i almenboligloven eller af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 192 i serviceloven, og at sådanne kontrakter ikke må være tidsbegrænset.

Det foreslåede stk. 4 vil indholdsmæssigt svare til lovforslagets § 7, bortset fra henvisningerne til § 192 i serviceloven, der ved følgelovforslaget foreslås ophævet, fordi den foreslås erstattet af § 47 i ældreloven. Der henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

Det bemærkes, at pr. 1. juli 2025 vil lokalplejehjem oprettet før den 1. juli 2025 ikke længere være omfattet af de foreslåede stk. 3-4, men af lovforslagets § 1, stk. 1, og § 7.

Videre vil det betyde, at de omhandlede lokalplejehjem også vil skulle drives i lokaler, der er etableret efter § 47 i ældreloven, og at lokalplejehjem eventuelt vil skulle indgå kontrakt om leje af servicearealer knyttet til plejehjem efter § 47 i ældreloven.

Til § 14

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.